

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, POUKU.

IV. Letnik

V Ljubljani 15. februarja 1903.

Št. 4.

Ljubezen do otrok.

Čimbolj ljubi učitelj otroke, tembolj ga tudi otroci ljubijo in tem večji so njegovi uspehi. Tako slišimo dan za dnem; v tem oziru ni nobene ugovora od nobene strani. Brezpogojno trdè vsi, da je to neovržna resnica. O vsebini ljubezni, ki je potrebna med učiteljem in otroci, se pa vendar v kljub neizmerni važnosti tega vprašanja le malo razmišlja.

Učitelj naj ljubi otroke! Kaj se to pravi? — Ljubezen je prvi pojav teženja; za njo pridejo še-le želja, upanje, veselje i. t. d. Ta prvi pojav ima svojo razlago v spoznani sonaravnosti predmeta. Ako spoznam v kakem predmetu, da je sonaraven, primeren moji čutni naravi, potem se v mojem čutnem teženju rodi — čutna ljubezen do tega predmeta. Ako pa spoznam v kakem predmetu, da je sonaraven celi moji osebnosti, torej ne samo čutnemu delu moje narave, potem se rodi v umskem teženju, to je v volji — duhovna ljubezen do njega. Uporabivši to razlago v našem vprašanju trdim to-le: Otroci imajo na sebi mnogo tacega, kar se prilèga človekovi čutni naravi. Sem spada vse, kar je v zvezi z njihovo mladostjo, torej njihova mehka nežnost, svežost, nedoločènost oblik, ki se še-le razvijajo, pa tudi ž njimi združena mlada neokretnost. Dobro dene človeku pogled na razvijajoče se rožno popje; lepši je zanj mlado človeško bitje. Čutno teženje, ali kakor navadno pravimo, srce se naslaja ob zornem jutru pomladnega dne; še sorodnejši in vsled tega pristrčnejši mu je nežen otrok. Srce učiteljevo ima torej

otročih dovolj povoda za ljubezen. A ta ljubezen še ne zadostuje. Ni dovolj, da jih ljubi s srcem, mora jih ljubiti z voljo, s celo svojo dušo. Spoznati mora njihovo sonaravnost za celo svojo osebnost, ne samo za svojo čutno, srčno stran.

Tukaj pa igra največjo vlogo učiteljevo svetovno naziranje, tu se odločilno oglašajo vprašanja, kako misli učitelj o najvažnejših stvareh življenja, kaj sodi o svetu in njegovem začetku, o človeku, njegovem izvoru in smotru. Skratka: tu se pokaže religiozno vprašanje.

Vzemimo tri primere: učitelja, ki nima nobene religije, ki jo ima malo in mlačno in ki je popolnoma navdan ž njo. Prvi ne more imeti višje, nego samo čutno ljubezen do otrok. V njih ne vidi po svojem spoznanju drugega, nego kepico materije, v kateri vladajo izključno le mehanski in kemiški zakoni. Kako žalostno naziranje! Kako nesrečna zmota! Po pravici povemo: Dasi se nam zdi čudna uganka naravoslovec, ki se peča z naravnimi pojavi in v njih ne najde Stvarnika, kakor se čudimo botaniku in zoologu, ki preiskujeta organsko življenje v rastlinah in živalih in tajita Boga, kakor strmimo nad zdravnikom, ki študira ustroj človeškega telesa in se prišteva k materialistom, pa si vendar pri teh, ki se vtapljajo samo v materijo, vendar vsaj nekoliko razlagamo njihovo zmoto.

Učitelja-materialista pa ne moremo umevati. On, ki gleda v razvoj mlade duše, ki se pred njim snuje tajno umsko in nravno življenje, naj bi mogel biti materialist! Že misel na to ima nekaj grozno protislovnega na sebi. Tak učitelj je nestvor, ... himera ...

Religiozno mlačni učitelj je po naši sodbi nezadovoljen s svojim stanom. Za višje cilje se ne méni pri svojem delu. Dolgčas tlači vse njegovo delovanje. Pusta mehanika njegovega pouka mori njega in otroke. Resnično religiozni učitelj ima najlepše stališče. Zanj so otroci več nego srcu prijetna bitja; on vidi v njih vrednost njihove neumrljive duše, on gleda v njih božjo podobo, po kateri so vstvarjeni in neskončno lepi smoter, ki so namenjeni zanj. V žarni religiozni luči se pokaže še-le popolna njihova sonaravnost z učiteljevo osebnostjo in s tem se rodi tista sveta ljubezen, ki nikdar ne premine. Tak učitelj ljubi otrokovo jasno oko, ljubi mehko rdečico na rožnih licih, ljubi te drobčkane nožice in ročice, ki se v nedolžnem nemiru gibljejo sem in tja, ljubi zvonki smeh mladih grl, a še neizrekljivo bolj ljubi božjo podobo v teh bitjih, o katerih vé, da so vstvarjeni kakor on sam od neskončno lepega Boga in namenjeni, da ga gledajo enkrat od obličja do obličja! —

To ljubezen želimo sebi, svojim tovarišem, najbolj pa naši mladini!

Boj za šolo.

Pri nas v Avstriji šolsko vprašanje še ni na dnevnem redu. Sicer med ljudstvom nekaj vrè in se kuha, njega voditelji izjavljajo, da je naše šolstvo potrebno reforme, toda državniki se nočejo lotiti tega trdega oreha. Preveč imamo že raznih „vprašanj“, kakor da bi jih hoteli še pomnožiti z novimi. A po drugih državah se šolstvo prav marljivo presnavlja. Na Angleškem, Francoskem, Nemškem, povsod imajo zbornice opraviti s šolskim vprašanjem, povsod se vpeljujejo reforme, povsod se bojuje srdit boj, ki nam iznova izpričuje, kolike važnosti je šolstvo za vzgojo in obstanek človeške družbe.

Na Angleškem bode novi zakon šolstvo korenito izpremenil. — Čudno, ali bolje rečeno lahko umevno je, da liberalni listi o tej reformi popolnoma molčé. Na Angleškem je namreč z novim šolskim zakonom vsaj deloma zmagala krščanska ideja. Taka reforma pa je našim varuhom in zgovornikom „svobodne šole“ silno nepriljučna. Ob času, ko se pri nas po vseh učiteljskih, liberalnih in socialističnih volilnih shodih poudarja izločitev cerkvenega in verskega vpliva iz šolske vzgoje, pa visokoizobraženi, inteligentni in napredni Angleži pripravljajo pot verski šoli. To seveda našim naprednim kaj malo ugaja. Zato pa molk in preziranje!

Angleži so imeli že dolgo časa (iz l. 1870) „svobodno“ šolo, to je šolo brez verskega pouka in cerkvenega upliva, z vsemi tistimi prednostimi, katere naši naprednjaki in jungovci v zvezde kujejo. V državnih občinskih šolah (Board Schools) so učenci smeli brati sveto pismo, a pouk v verskih resnicah je bil prepovedan. Duhovnik ni smel prestopiti šolskega praga. — Postava je sicer dovoljevala društvom in zasebnikom ustanavljati šole, a državno podporo so dobivale le tedaj, če učenci niso bili dolžni učiti se krščanskega nauka. Vlada je torej verski pouk pri mladinski vzgoji nameoma prezirala. — Katoličani so si pomagali s svojimi šolami, katere so vzdrževali z veliko požrtvovalnostjo, a poleg njih so morali še plačevati visoke naklade za državne brezverske šole. Kako jih je angleško ljudstvo cenilo, je bilo dovolj jasno razvideti iz števila obiskovalcev. Verske šole je obiskovalo čez tri milijone otrok, državne pa le dva milijona. In ljudska volja je slednjič tudi odpravila krivični vladni zistem. Sedanje ministrstvo je predložilo zbornici načrt zakona, ki določa, da imajo občinske in zasebne verske šole enako pravico do državne podpore. Ministrski predsednik Balfour je tekom razprave podal to izjavo: „Večina našega naroda zahteva, da se mora v šolah poučevati verouk, čeprav smo needini v tem, kateri nauk naj to bode. Naj se tudi vzpodbuja h krščanskemu nauku ondi, kjer se še ne poučuje. Če se zdaj preosnova ne izvede brez odlašanja, si bode vlada nakopala zaničevanje starišev in otrok in ga bode tudi zaslužila.“ Minister za kolonije Chamberlain pa je na mnogih shodih poudarjal, da imajo verske družbe pravico zahtevati, naj so učitelji iste veroizpovedi kakor otroci, in naj se jim dovoli tudi nekaj upliva pri nameščanju učnih moči. — Novi zakon

sicer v nekaterih točkah nasprotuje cerkvenim interesom, verouk naj bi bil n. pr. pod nadzorstvom svetnih uradnikov, vendar je ž njim storjen velik korak k izboljšanju šolskih razmer. Država je priznala potrebo verske vzgoje in jo hoče tudi s finančnimi sredstvi podpirati.

Drugačne lice kaže Francoska. Tu je na krmilu framasonska klika, ki izrablja svojo moč, da iztrebi iz šole vsak verski vpliv. V državnih šolah se že izdavnica ne sme govoriti o katoliških dogmah. A bilo je mnogo cvetočih verskih zasebnih šol, kjer se je vzgajala francoska mladina. Te so liberalne mogotce bodle v oči. Zato je minister Combes pričel boj zoper kongregacije. Odlok prihaja za odlokom na dan, in vsakemu je namen: odtegniti mladino cerkvenemu uplivu. Šolstvo trpi silno škodo, tretjina otrok je brez pouka, povsod primanjkuje učnih moči, a boj zoper verske šole se veselo nadaljuje v znamenju „napredka“. — Kako dolgo bode to trpelo? Dokler se francosko ljudstvo ne ujunači in ne iztrga vladnim mogotcem oblasti, katero frivolno izrabljajo v njegovo škodo.

Tudi na Nemškem šolsko vprašanje razburja duhove. Virtembergemu deželnemu zboru je vlada predložila načrt zakona, ki ima preosnovati šolsko nadzorstvo. Ta dežela, kjer sta dve tretjini prebivalstva protestantske in ena tretjina katoliške veroizpovedi, je imela doslej strogo versko šolo in šolski nadzorniki so bili izključljivo duhovniki oziroma protestantski pastori. Zdaj hoče vlada s pomočjo liberalne stranke vpeljati svetno nadzorstvo. Deželni zbor pa je odločil, „da naj so krajni šolski nadzorniki tudi poslej duhovniki, za okrajne nadzornike pa naj se nastavljajo praviloma šolniki ali pa duhovniki, ki so iste veroizpovedi, kakor podrejeni jim učitelji in učenci“. Verski značaj šolstva ostane torej neizpremenjen, le načelo duhovskega nadzorstva se je deloma odpravilo.

Razni uplivi se pojavljajo pri reformah ljudskega šolstva. Zato pa te reforme zasledujejo različne smeri. Vendar ne gre trditi, da je „svobodna“ ali brezverska šola ideal, za katerim strmijo omikani narodi. Angleška izpričuje, da prav krščanski ideal šole zmaga. In ta pojav je veselo znamenje za bodočnost.

Zrna iz Rousseau-jevega „Emilà“.

(Konec.)

Poznam le eno zanesljivo sredstvo, da ohranimo otroka v nedolžnosti, namreč: vsi, ki obdajajo otroka, naj jo čislajo in ljubijo.

Dvoumne zabave so začetek lahkomišljenega življenja.

Človek je gospodar svojih strasti, če gospoduje nad svojo domišljijo ter ji lahko dá poljubno smer.

Gojencu pokazati svet — predno pozná ljudi — se ne pravi omikati — temveč popačiti ga.

Bližnjega pomilujemo navadno le zaradi takih nadlog, ki tudi nas lahko zadenejo.

Navadno ljudstvo se kaže, kakoršno je, ono ni ljubeznivo, priljudno; omikanci pa se vedno hlinijo; ako bi se kazali, kakršni so v resnici, zadelo bi jih vsepovsod zaničevanje.

Izkušnje, ki si jih pridobimo med svetom, ga nam pristudijo.

Vsepreradi sodimo srečo po vnanjem blesku.

Prava zadovoljnost ni niti vesela, niti razposajena.

Po zunanji izprembe obraza (fizionomije) sodimo na izpremembo duše. Tega se učiti je velike važnosti.

Pri možeh, ki so bili obvarovani za mladih let prerane popačenosti, opazimo več duševne jakosti kakor pri razuzdancih.

Manj je nehvaležnežev, kakor nesebičnih dobrotnikov.

Dobrote postanejo neprecenljive, če se dobé brez vsake misli na povračilo.

Srce si ustvarja nekako svoje lastne zakone; če ga hočemo zaslužniti, se osvobodí; če pa mu damo svobodo, si ga prav gotovo prisvojimo.

Prava dobrota še nikoli ni povzročila nehvaležnika.

Ako hvalite svoje zasluge za gojenca, mu jih storite neznosne, če jih pa vi zabite, se jih bode vedno spominjal.

Nič nima večje moči do človeškega srca, kakor glas pravega prijateljstva.

Človek je neodvisen in prost, ne po moči svojih rok, temveč po zmernosti svojega srca.

Kdor malo zaželi, ni odvisen od mnogih ljudi.

Če hočemo spoznati ljudi — moramo gledati njih dejanja. V življenju jih slišimo navadno le govoriti; dejanja svoja pa nam prikrivajo.

Vedno so le predsodki, ki gojé v naših srcih ogenj strasti. Kdor gleda le to, kar biva v istini, in ceni le to, kar za pravo spozná — ne zapade tako lahko strastem.

Le naše lastne strasti nas razburjajo, kadar se znašamo nad slabostmi bližnjega.

Zdi se mi, da ni neumnosti, za katero bi ne našli zdravila človeku, dokler je pri zdravi pameti. Izločiti je le nečimernost. Njo ozdravi le izkušnja, če jo sploh kaj izleči.

Pomislite, da svoje časti ne najdete v sebi — ampak v svojih gojencih.

Svarite gojenca pred slabostimi, še predno je zašel v nje; če pa je padel, ne očitajte mu tega.

Poučenje, ki razdraži — ne koristi nič.

Ne poznam bolj bedaste besede pri vzgoji kakor: „Saj sem ti pravil.“

Umetnost poučevanja je: zbuditi dopadenje nad njim.

Če hočeš, da se otroku nauk prikupi — tedaj njegov duh ne sme ostati pasiven.

Ni treba vsega povedati. Kdor vse izreče, malo pové.

Le odrasli se izmodrujejo po basnih.

Kako je človeštvo le prišlo do čudne nespameti, da nas uči toliko nepotrebnih reči, med tem pa zanemarja najvišjo umetnost: učiti nas plodnosnega dela.

Izmed vseh čednosti „pravičnost“ najbolj podpira občno blagostanje.

Nič ni bolj pripravnega, pripeljati nas do prave modrosti, kakor opazovanje tujih zmot in neumnosti — ne da bi se jih tudi udeleževali.

Zanemarjenje vere vodi do opuščanja človeških dolžnosti.

Vedno imamo uspeh, če le resno hočemo, kar je dobro.

Dušni mir je navezan na zaničevanje vsega, kar bi nam ga utegnilo motiti.

Kdor najbolj koprni po sreči — je navadno najrevnejši.

Iz veroizpovedanja savojskega vikarja (Abbé Gaine) — ki je bil očetovski prijatelj mladega, nesrečnega Rousseau - ja — in ga nekako obvaroval popolne npravne propalosti. Te vrstice nam označijo deloma Rousseaujevo versko prepričanje:

Le našim strastem na ljubo, ali vsled duševne lenobe ostajamo radi v negotovosti gledé verskih reči.

Že materija, gibajoča se po gotovih zakonih, nam naznanja višji vladajoči razum.

Kateremu opazovalcu — ki je brez predsodkov — ne naznanja vidni red vsega stvarstva, vzvišeno, duševno bitje?!

Kolika neslanost, vso to krasno harmonijo proizvajati iz slepega mehanizma slučajno se gibajoče snovi!

Ako padem, me najhuje peče zavest, da bi se bil lahko izognil padcu. Človek je v vseh svojih dejanjih prosto bitje, ki ga oživlja netvorna snov. Največja blaženost je — zadovoljnost s samim seboj.

Če zlorabljam svoje moči, postanemo hudobni in nesrečni.

Mi sami povzročamo svoje trpljenje, svoje skrbi, svojo nesrečo.

Kdor ne ume prenašati majhnih nadlog, naj se pripravi, da bode še mnogo trpel.

Ni je nadloge razun te, ki jo sam storiš ali trpiš; oboja izvira v tebi.

O, bodimo pred vsem dobrotljivi, tedaj bomo tudi srečni.

Ne želimo si plačila pred zmago.

Bodi pravičen — in srečen boš.

In ko bi ne imel družega dokaza za netvarnost duše, kakor le vedno zmago hudobije, zatiranje pravičnika na svetu, zadostovalo bi mi — da nikoli ne dvomim.

Po slabostih svojih čutim le predobro, da človek na svetu živi le na pol, in da se pravo življenje duše prične še-le po smrti telesa.

Pekel se nahaja že na tem svetu, v srcu hudobneža.

Čim bolj se potrudim pouspeti se do razumevanja neskončnega bitja, tem manj ga umejem. Pa, ono je, to mi zadostuje. Čim manj ga umevam tem bolj ga častim.

Ponižam se pred njim in Mu govorim: Bitje, vseh bitij, jaz sem le, ker si Ti; ako neprestano o Tebi premišlujem, dvigujem se k svojemu viru.

Najvrednejša uporaba mojega razuma je, da ga pred teboj v nič štejem. Rajska radost je mojega duha, blaženstvo za mojo slabost, če se čutim premaganega od tvoje velikosti in moči.

Najboljši vseh kazuistov je naša vest; le če se jamemo pogajati ž njo, stikamo za praznimi izgovori.

Vest je glas naše duše, kakor so strasti glas našega telesa.

Le premnogokrat nas slepi naša pamet; a vest nas nikoli ne zaslepi; ona je prava voditeljica človeka; ona je za dušo to, kar je naravni nagon za telo.

Kdor uboga vest, dela naravno in se ne boji zmote.

Vsa moralnost naših djanj je v tem, kako sodimo sami o njih.

Le tistemu ugaja krivica, ki ima dobiček od nje.

V globočino naše duše je zasajeno načelo pravičnosti in čednosti.

A. St.

Dopisi.

Št. Jurij pod Kumom. Velecenjeni gospod urednik! Opazujem ta-le fizični pojav: Imam steklen tintnik kubične oblike, kakor ga imate morda tudi Vi, ali pa ga vsaj poznate, ki ima v zgornji strani lijak, segajoč skoro do dna posode in dve odprtini, eno v dnu lijaka, eno poleg lijaka. Ker imam po zimi večkrat priliko, da ga prenesem iz gorke sobe v nekurjeno in iz mrzle v gorko, opazujem: Če ga prenesem v mrzlo sobo, tinta v lijaku pade, da se pero premalo ali nič ne namoči: če ga zopet prenesem v gorko sobo, pa se tinta v lijaku dvigne, da je je veliko preveč v lijaku, če je namreč zamašek na zgornji strani te steklenice zaprt, da zraka ne pušča,

Sploh se pa več naravnih pojavov lahko pokaže na takem tintniku. Če ima

ravne zbrušene stene, se vidi adhezija, kako tinta ob straneh višje stoji, kakor v sredi, kako se tinta precej dvigne v lijaku, če se zamašek vtakne v luknjo, ker se zrak stisne in odrine tinto.

Če se prenese v gorko sobo, pa se še bolj dvigne, ker gorkota razširi tinto in menda še bolj zrak.

Ali ne bi kazalo, da bi kak Vaš so-trudnik po vseh „formalnih stopnjah“ to razložil v članku „Tintnik kot učilo“. Morda najde pri tem še kak drug pojav.

Tak tintnik lahko namestuje ali dopolnuje druga učila n. pr. tisto železno krogeljo v kovinskem krogu, tudi pripravlja na razlago termometra in barometra. Pozdravljeni!

Slovo.

Odgovori na ugovore proti sveti veri. Francosko spisal Abbè de Segur. Prevel za Slovence A. M. Samozaložba. — Ponatisk iz „Zgodnje Danice“. — Za naše čase kaj primerna in potrebna knjižica! Brezverske ideje in škodljivi spisi se vedno bolj razširjajo med ljudstvom. Liberalno in socialno - demokratično časopisje, razne brošurice širijo strup. Zato je Slovencem apologetično berivo nujno potrebno. Segurjeva knjižica je poljudno

sestavljena. Ugovori so taki, ki jih je največkrat slišati, odgovori pa kratki in jedrnat. Francoski original je izšel že v 220 izdaji, najboljši dokaz, da je knjiga dobra in koristna. Tudi slovenskemu prevodu želimo, da se med Slovenci kar najbolj razširi. Cena knjigi je: mehko vezani 60 h, trdo vezani 80 h, po pošti 10 h več. Dobiva se v prodajalni „Katoliškega Tiskovnega društva“ (Ničman) v Ljubljani.

Šolske vesti.

Jubilej svetega očeta v ljubljanskih šolah. Knezoškofijski ordinarjat se je obrnil do deželnega šolskega sveta z ulogo, naj bi se na ljubljanskih ljudskih šolah 25letnica vladanja svetega očeta slovesno praznavala. 3. marec naj bi bil šole prost dan in šolska mladina naj bi ob 8. uri zjutraj v spremstvu svojih gg. učiteljev prisostovala slovesni božji službi. Pred sv. mašo naj bi se mladini s primernim nagovorom pojasnil pomen dneva in po sv. maši naj bi se zapela papeževa himna. C. kr. deželni šolski svet je ugodil želji knezoškofijskega ordinarjata in ukazal mestnemu šolskemu svetu, naj v tem oziru primerno ukrene.

Novoletni avanzma. S prvim januarjem tega leta so bili pomaknjeni na Kranjskem v višje plačilne razrede, in sicer: v I. razred: Tomšič Štefan v Ribnici, Dular Fr. v Valti vasi, Konschegg Friderika v Ljubljani, Pin Val. v Predoslju, Razinger Anton v Ljubljani, Borovsky Marija v Tržiču, Kalinger Ferdinand v Toplicah, Šetina Fr. v Črnomlju, Šarec Hedvika v Moravčah, Burnik Valentin v Metliki in Marn Jakob na Viču; v drugi razred: Perne Andrej v Šturjah, Gerkmann Emilija v Mengšu, Spetzler Gustav

v Trebnjem, Wresitz Ivan v Ribnem, Skala Anton v Vipavi, Jelenc Štefan v Dvoru, Kecelj Alojzij v Ljubljani, Drol Katarina v Zaspu, Tramte Ign. v Kamniku, Benedig Karel na Brezovici, Pipan Ivan na Trati, Bregant Mihael v Št. Vidu pri Vipavi, Kalan Ivan v Ovšišah, Arselin Avg. v Prečni, Schmidinger Ana v Krškem, Petrovec Tomo v Polh Gradcu, Stepisch-negg Frančiška v Mengšu; v III. razred: Potrebin Leop. v Radečah, Maurin Fran v Planini pri Črnomlju, Šega Ivan v Logatcu, Jaklič Ivana v Dobropoljah, Malovrh Hedvika na Ježici, Perušek Ivanka v Starem trgu pri Ložu, Sark Albina v Novem mestu, Perz Matija v Poljanah, Tomec Amalija pri svetem Križu, Furlan Ivanka v Naklem, Sachs Alojzij v Ljubljani, Verbič Fr. v Slavini, Schott Josipina v Litiji, Lunder Frančiška na Raki, Malnarič Ivan pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Wurner Olga na Bledu, Cvar Andrej v Vel. Poljanah, Juvanec Ferdo v Cerknici, Šemerl Ivan v Lescah, Petschauer Matija v Planini, Gorečan Josip v Ratečah, Javoršek Karel v Košani, Sedlak Amalija v Mirni, Matko Mart. v Toplicah, Tschurn Gabrijele v Ljubljani, Kiferle Iv. v Naklem in Benedičič Ivan v Orehovici.

Nove učiteljske plače na Češkem, veljavne od 1. januv. t. l. so vendar enkrat urejene. In sicer dobivajo:

provizorični učitelji . . . . . 900 K
učitelji na ljudskih šolah II. razreda 1200 „
„ „ „ „ I. „ 1600 „
„ meščanskih šol . . . . . 2000 „
veroučitelji ljudskih šol . . . . . 1600 „
„ meščanskih šol . . . . . 2000 „
šestero kvinkvenij na ljud. šolah à 200 „
„ „ „ mešč. „ à 250 „
funkcijske doklade nadučiteljev znašajo in sicer:

na šolah z dvema razredoma . . . . . 200 K
„ „ s tremi razredi . . . . . 250 „
„ „ s štirimi razredi . . . . . 300 „
„ „ z več razredi . . . . . 400 „
funkcijske doklade ravnateljev meščanskih šol znašajo:

do pet razredov . . . . . 400 K
od šest razredov naprej . . . . . 500 „
učiteljice ročnih del dobivajo . . . . . 900 „
za stanovanje učiteljev na
deželi . . . . . 200—400 „
za stanovanje učiteljev v
mestih . . . . . 600—800 „

Draginski prispevki smejo znašati največ 20% redne plače, penzije največ 80% redne plače. V penzijo se sme redno iti po 40. letu službovanja. Vsak učitelj stopi po desetletnem službovanji, kjer koli je, v I. plačilni razred! Učitelji so zadovoljni.

Osebnosti. Na novo v štirirazrednico razširjeno slovensko šolo v Ormožu je nameščena gospodična Milena Lazar, sedaj učiteljica na Slogini šoli v Gorici. — Profesor v Novem mestu, g. Ignacij Fajdiga, je premeščen na II. drž. gimnazijo v Ljubljani. — Suplent na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, gospod Jak. Zupančič, je postal redni učitelj na gimnaziji v Novem mestu. Ravnatelj goriške državne gimnazije, gosp. Gross, namerava stopiti v pokoj. V šolski odbor

obrtne nadaljevalne šole v Šmartnem pri Litiji je imenovan tamošnji dekan Anton Žlogar.

Risarski tečaj na c. kr. obrtni šoli v Gradcu se je pričel 18. januarja in bode trajal do 15. julija. S tem je učiteljem zopet dana priložnost, da se obrazijo za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Razpisane učiteljske službe. V političnem okraju Celje so ob začetku poletnega semestra 1903 definitivno eventuelno začasno popolniti sledeča mesta: V šolskem okraju Celje: mesto okrajnega pomožnega učitelja za politični okraj Celje z dohodki prvega krajevnega razreda; na petrazrednici za celjsko okolično učno mesto prvega krajevnega razreda; na dvorazrednici v Šmartinu v Rožni dolini mesto nadučitelja (III. krajevnega razred); na štirirazrednici v Pletrovčah služba učitelja ali učiteljice (III. krajevnega razred). V šolskem okraju Vransko: na štirirazrednici v Št. Jurju ob Tabru služba učitelja (III. kraj. razr.). V šolskem okraju Konjice: na dvorazrednici v Št. Florijanu služba učitelja (III. krajevnega razred). V šolskem okraju Šmarje: na štirirazrednici na Ponikvi služba učitelja (III. krajevnega razred). V šolskem okraju Laško: na dvorazrednici v Št. Petru pri Laškem služba učitelja event. učiteljice (II. krajevnega razred); na ekspozituri Lokavce, ki pripada ljudski šoli v Loki pri Zidanem mostu, služba učitelja (II. kraj. razred). Prošnje je poslati na dotične krajne šolske svete, ono za okrajnega pomožnega učitelja pa okrajnemu šolskemu svetu v Celju do 28. februarja 1903.

Šolstvo na Koroškem. Na šoli v Pokrčah je razpisano mesto šolskega voditelja. — V stalni pokoj je stopil nadučitelj S. Perne v Pokrčah. — Na šoli v Kazazah podučuje kot učitelj tamošnji

župnik Jurij Trunk. — Na šoli v Grebinju je razpisano mesto učitelja do dne 18. februarja. Slovenščine v razpisu ne zahtevajo. — Deželni šolski svet je pomaknil 11 učiteljev iz drugega v prvi, in 18 učiteljev iz tretjega v drugi plačilni razred. Po stanju od dne 1. januarja je 136 učiteljev in učiteljic v prvem, 204 v drugem, 240 v tretjem plačilnem razredu. Provizorično je nastavljenih 155 učiteljev. Vseh učiteljev in učiteljic vku-

je 865. — Na šoli v Porečah se je ustanovilo četrto, na šoli v Glinjah drugo učiteljsko mesto. — Za pomožnega učitelja na celovškem učiteljišču je imenovan vpokojeni šolski voditelj M. Artnak. Ta mož mora namesto nadzornika Prešerna učiti tudi slovenščino. Znano nam pa je, da Artnak zna prav slabo slovensko. Kako naj torej poučuje dijake v slovenščini? G. Palla je s tem zopet pokazal pravo svojo „ljubezen“ do slovenščine!

Drobtine.

Nova struja med učiteljstvom. — Kranjski voditelji učiteljstva se čutijo silno srečne, če se smejo greti ob solncu liberalne milosti. Drugod pa že veje drugačen veter. Na Goriškem nekateri radikalni elementi nočejo nič več slišati o liberalstvu, temuč snujejo socialno-demokratsko stranko. In na čelo te stranke hoče stopiti znani liberalni voditelj dr. Tuma. Pomenljiv je v tem oziru dopis iz Vipavskega, ki ga je priobčila nedavno „Gorica“ (v 13 številki). Iz tega dopisa ponatiskujemo tu najvažnejše odstavke:

Ajdovska podružnica učiteljskega društva za goriški okraj je imela dne 5. februarja občni zbor. Dnevni red je obsegal: 1. Pravne razmere učiteljstva z ozirom na novi zakonski načrt; poročal je gospod Fran Mrmolja. 2. Stanovska organizacija; poročal je g. Peter Medvešček. 3. Orgljarstvo in učiteljstvo; poročal je g. Anton Možina.

3
2
O tretji točki je poročevalec govoril precej ogorčeno. Zahajal je na socialno demokratično stališče. Nekateri so menili, da je njegov govor pustna šala. Menda njegov referat ni bil posebno logičen, kajti ob začetku svojega govora je dokazoval, da orgljanje v cerkvi se ne ujema

z ugledom učiteljskega stanu. Posebno mu ne ugaja to, da bi učitelj v cerkvi ob nedeljah požiral cerkveni smrad, ko je že nasičen šolskega zraka, kakoršnega je srkal cel teden v šoli. Omenil je tudi, da ni prikladno, da bi učitelj z orgljanjem povišal čast cerkvenih ceremonij. Vrh tega se je gosp. nadučitelj kriški obregnil ob farško bisago, katera je po njegovem mnenju vedno polna. Nihče pa ni dokazal, od kod in kako se polni ta bisaga. Tudi je pozabil dostaviti, da nekateri njegovi sotovariši so ravno z dohodki orgljarstva napolnili si svoje bisage. Poročevalec je dalje učiteljstvo navduševal za to, da se združi s socialno demokracijo. To mnenje sta podpirala dva tovariša opiraje se na pismo gospoda dežel. poslanca, katerega ne imenujemo — saj ga itak poznate. Pisal jim je namreč, da ga ni treba prašati, je li še v liberalni stranki. Hotel je namreč reči, vaša rešitev je edino v socialni demokraciji. Konečno pa je g. poročevalec milostno dovoljeval, da naj g. učitelji, kateri so orgljavci, le orgljajo, toda naj glasno tirjajo višje plače. Starejši učitelji so nad tem ostermeli. Poudarjali so, naj se učiteljstvo ne smeši s socialno-demo-

kratičnimi nazori! Bili so mnenja, da učiteljstvo naj se ne veže z nobeno stranko, ampak naj brez ozira na stranke deluje za svoj stanovski prospeh. K omenjenemu shodu so bili vabljeni tudi nekateri dež. poslanci. G. B. Grča je shodu pismeno javil, da je nujno klican k važnemu posvetovanju v Gorico in torej se mu ni mogoče udeležiti. Izmed drugih je g. dež. posl. dr. Tuma pisal shodu obširno pismo, v katerem mnogo govori o veljavi in prihodnosti socialne demokracije, da v tej stranki je njihova edina rešitev. Čujte božji ljudje! — Deželni poslanec, kateri živi o žuljih našega kmečkega stanu, se navdušuje za socialno - demokracijo. Svoj čas je nameraval prevzeti vodstvo socialne demokracije ob jadranskem morju. Namera mu je izpodletela! Misli li, da bo zdaj s pomočjo učiteljstva na Goriškem ustanovil socialno demokratično državo, katera bo narod osrečila?!

Ta pojav je zelo značilen za zmedenost v načelnih vprašanjih, ki vlada med učiteljstvom. Radovedni smo, kaj poreče na to gosp. Luka Jelenc, ki je na zadnjem shodu Zaveze“ čvrsto zabavljajl čez socialno demokracijo.

V znamenju razpada je jugovska organizacija na Nižjeavstrijskem. Še pred pol leta je nižjeavstrijsko deželno učiteljsko društvo neomejeno gospodovalo v deželi. Celo šolske oblasti, naučno ministerstvo in politiške stranke so jo morale upoštevati. Voditelji tega društva: Jordan, Seitz, Täubler, Katschinka so zlasti ščuvali součitelje na boj zoper „rimski klerikalizem“ in z nečuvanim terorizmom zatirali vsako svobodno mnenje. $\frac{3}{10}$ vsega učiteljstva je bilo organizovane v tem društvu, katoliška organizacija, ki se je lepo razcvela v stolnem mestu, pa se kar ni mogla razširiti po deželi. Njihov organ „Freie Lehrer-

stimme“ je bil poln najostudnejših napadov na cerkev in duhovstvo. — Prišle so deželnozborske volitve. Učiteljstvo je v ogromni večini stalo na strani liberalcev in soc. demokratov in s strastno agitacijo izkušalo krščanskim socialcem izpodnesti tla. A ljudstvo je hotelo drugače. Volitve so končale s popolnim porazom protikrščanskih strank in — učiteljstva. Zdaj je prišlo spoznanje in kes. Učiteljstvo je začelo uvidevati, koliko škode morajo trpeti njegovi interesi, če se dá izrabljati protiljudskim strankam. Zato pa je začela mnogohvaljena, mogočna, liberalna učiteljska organizacija pokati na vseh koncih in krajih. Okrajna društva drugo za drugim pošiljajo nezupnice predstojništvu deželnega učiteljskega društva, izjavljajo, da se ne strinjajo z njegovo taktiko in s pisavo njegovega organa. Drugi hočejo bojevite odbornike bornike (à la Jordan, Seitz, Täubler) kar strmoglaviti. Celo navdušeni privrženci radikalne struje so čez noč postali krotki, kakor jagnjeta. V učiteljskem društvu „Comenius“ je nadučiteij Kohla, ki se je še pred pol letom odlikoval v pobijanju klerikalcev, nedavno strogo kritizoval „jungovce“ in zahteval, da se taktika izpremeni in bičal njih terorizem. Tako se majejo in rušijo liberalni stebri med učiteljstvom! In boj zoper „klerikalce“ je na Nižjeavstrijskem končal s popolno blamažo liberalnih učiteljev. — Ali se ne bode kaj sličnega primerilo tudi „Zavezi“ na Kranjskem? Qui vivra, verra!

Moderna vzgoja. Amerikanski zavod: „Bureau of Education“ je izdal brošurico z napisom „Inhibition“, ki se zlasti peča z vzroki, neugodno vplivajočimi na razvoj otrokov. Iz tega poročila posnemamo sledeče: Če otrok prehitro raste, ima manj veselja do telesnega gibanja; nasproti živahno telesno gibanje zavira rast; najslabše pa upliva prehudo gibanje na

možgane. Poizkusi so dokazali, da je gibčnost otrok največja, predno začno hoditi v šolo, in večja pri otrocih z dežele, kakor pri onih iz mesta. Pri malih otrocih je gibčnost najmanjša v nedeljo, največja v soboto. — Da bi se dognalo, je li nemir otrok fiziološki pojav, so ukazali otrokom, da kolikor mogoče dolgo mirno sedé. Stariši in učitelji so potem poročali, kdaj so se začeli otroci gibati in s katerim delom telesa najpreje. Tu so opazovali, da so otroci začeli najprej roke stiskati v pesti, ježiti obrvi in škripati z zobmi. Iz tega se dá sklepati, da je nemir otrok fiziološki pojav. Otroci pod desetim letom morejo navadno le dvanajst minut mirno sedeti. Tudi odrasli otroci so izjavili, da so imeli zelo neprijetne občutke, če so dalj časa nepremično sedeli. Če je nemir otrok fiziološki pojav, potem je seveda težko poučevati. Zato pa Amerikanci zamerjujejo učne črteže, učenje iz knjig in našo učno metodo. „V dobi znanosti živimo“, pravi poročilo, „opazovanje in poizkus sta najboljši učni metodi. Bolje kakor iz knjig, se učimo iz opazovanja okolice. Mesto s svojimi nasadi, muzeji, knjižnicami, umetnostnimi zbirkami, gledišči, pridigami in trgovinami nudi vsakemu, ki ima odprto srce, dovolj poučnih in vzgojnih momentov.“ Zato po šolah v Washingtonu ne mučijo možgan in živcev otrok, ker bi prenaporno delo oviralo rast in oslabilo telo. Otroke vodijo po razredih v muzeje in zoološke vrtove; naravoslovje in risanje se združuje z delom na prostem. — „Bureau of Education“ je tudi zbral statistične podatke o telesni meri in nervozni občutljivosti otrok. Za take preiskave je sestavil Dr. Arthur Mac Donald mnogo umetnih priprav. Algometer ima namen meriti občutljivost otrokovo, miograf meri moč mišičevja, ergograf utrujenost in

eneržijo otrokovo, glossograf beleži premikanje jezika in labiograf premikanje ustnic. — Če vsi ti razni grafi delujejo, potem mora za pouk in vzgojo preostati pač le malo časa.

Novi avstrijski šolski muzej se je na Dunaju slovesno otvoril dne 2. februarja. Navzoči so bili: naučni minister Hartel, namestnik Kielmansegg, dunajski župan Lueger in mnogo druge visoke gospode. Od 12. februarja je muzej vsakomur brezplačno pristopen. Učila vseh strok so izpostavljena v 14 oddelkih. Iz množice razstavljenih stvari omenjamo krasne zemljevide tvrdke Müller (Dunaj-Dresden), Khun (Berlin), Rothaug (Dunaj). Velezanimivi so tudi zemljevidi in reliefi prof. Klara (Dunaj-Novomesto). Zelo poučna je skupina: prirodoznanstvo, naravoslovje in risanje po naravi. Tu je mnogo tvrdk razstavilo krasne izdelke (preparate in modele). V oddelku „ženska ročna dela“ gre največje priznanje tvrdki: Singer & Comp. Občudovanja vredni so umetno-vezeni izdelki, ki so bili narejeni na stroju. Šolska higijena in šolsko stavbarstvo tudi nudita mnogo lepega. — S tem muzejem je Avstrija dobila velevažen izobraževalni zavod.

Šolska reforma na Danskem. Naučni minister Christensen je bil preje preprost ljudski učitelj. Sedaj hoče šolstvo tako preosnovati, da bodo: ljudska, srednja šola in vseučilišče enotno organizovane kot tri stopinje ene celote, ne pa kot ločeni posamezni zavodi, kakoršni so bili doslej. Vsi mladi Danci, dečki in deklice, morajo do 15. leta obiskovati ljudsko šolo. Samo tisti, ki so si tu pridobili potrebnega znanja, morejo priti na višje šole, in po dovršenih naukih na teh šolah na vseučilišče. Poleg te razdelitve se ima preosnovati tudi pouk. Po norveškem vzoru bode pouk v starih

klasiških jezikih le fakultativen, a francoski jezik se izloči iz učnega črteža, čeprav Danci ljubijo francoski jezik; nasproti pa se bodeta uvedla v ljudsko šolo na novo nemški in angleški jezik. V ljudski šoli se bode do petnajstega leta podajalo splošno znanje, a potem bode pouk razdeljen v tri oddelke: jezike, matematiko in prirodoznanstvo. Načrt zakona je že gotov in bode skoraj predložen parlamentu. Danska vlada, je izgotovivši osnovo, jo dala točko za točko pregledati odboru, v katerem so bili strokovnjaki in zastopniki vseh strank. Vrata vseučilišča bodo poslej na Danskem odprta tudi najrevnejšemu, samo če izkaže svojo sposobnost

Ciril-Methodova družba. Ravnokar je izšel iz tiskarne Blaznikovih dedičev v samozaložbi družbe „Vestnik“, ki poroča o rednih velikih skupščinah, vršivših se l. 1898. v Ribnici, l. 1899. na Vrhniki, l. 1900. v Radovljici in l. 1901. v Mariboru. Ker prinaša „Vestnik“ razen teh poročil še mnogo družih podatkov o podružnicah na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, o njihovem delovanju in nedelovanju, potem o društvenih zavodih v vseh krajih, kjer Slovenci prebivajo, o društvenem gospodarstvu sploh itd., je pričakovati, da se bode „Vestnika“ vsaki pravi rodoljub razveselil ter da bode dobrodošel sleherni narodni hiši. Saj je bila že dosedaj mnogokrat izražena želja, da bi se „Vestnik“ o delovanju šolske družbe čim preje na svitlo dal, da bi širše občinstvo vedelo, ali Ciril-Methodova družba kaj napreduje ali nazaduje. S to publikacijo upa družbeno vodstvo, da je čestokrat izraženim željam svojih družabnikov po možnosti ustregla. Obenem dotiskala se je knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda 14. zvezek, ki prinaša nabožne in slovstvene liste, katere je v prid šolske družbe zbral

trnovski župnik Ivan Vrhovnik. Ker so le-tu podani životopisi nekaterih starejših slovenskih pisateljev v lepi in poučni obliki obelodanjeni, ki utegnejo marsikaterega čitatelja zanimati, se družba po pravici nadeja, da je tudi s to knjižico ustregla slovenskemu občinstvu. Cena 80 vinarjev. Malo prej izšla je tudi pripovedna pesem „Tarbula“, devica-mučenica, speval Janez Bilc, ki je posvečena družbenemu prvomestniku. Ta krasna epska pesem Bilčeva prodajala se bode istotako v prid naše prepotrebne šolske družbe. Cena 80 vin. Končno je še izšla ljubka črtica pokojne slavne pisateljice Lujize Pesjakove: „Smrt pravičnega“. To je namreč pismo, ki ga je pisala plemenita soproga Poncija Pilata, Klavdija Prokula, svoji prijateljici Fulviji Resili v času, ko je bil njen mož cesarski rimski namestnik v Jeruzalemu, in ko se je zemsko bivanje našega Spasitelja bližalo svojemu koncu. Želeti je, da se ta vrlo zanimiva črtica „Smrt pravičnega“ kar najbolje razširi med čtivoželjno slovensko ljudstvo, da se i ta knjižica, čije prodaja je tudi v prid naše šolske družbe namenjena, kar najtopleje priporoča. Cena 20 vinarjev. Te knjižice z „Vestnikom“ vred pošiljale se bodo raznim društvom, kakor tudi posameznim rodoljubom po deželi, in družbeno vodstvo se nadeja, da bodo za obstoj in napredek našega ljudstva vneti prejemniki knjig, z ozirom na neugodno finančno stanje naše prepotrebne šolske družbe, radi izpolnili priložene čeke poštne hranilnice s skupnim zneskom ene krone, ali po mogočnosti tudi kak večji znesek, ter da nijeden adresat ne bode vrnil brez novcev prejete knjižice. Ciril-Methodova družba potrebuje prvič denar, drugič in tretjič denar, ako hoče svojo težavno nalogo uspešno vršiti, in v ta namen pričakuje družbeno vodstvo, da tudi slo-

vensko občinstvo vseh slojev v polni meri stori svojo narodno dolžnost.

Otroški vrtci. V katoliško-pedagoških krogih otroških vrtcev Fröbelovega sistema nikdar niso posebno hvalili. Čeprav se stori z njimi marsikaj dobrega, vendar je temelj, na katerem sloni ta naprava, racionalističen in se z njo večkrat krši vzgojni upliv družine. Veselo je znamenje, da imajo take nazore tudi odlični vzgojitelji in šolniki, ki se ne prištejajo „klerikalcem“. Ko se je v Dresdenu pričelo neko gibanje z namenom, da bi bilo obiskovanje otroških vrtcev po postavi ukazano, in da bi se ustanovila učiteljsišča za otroške vrtnarice, je nastopil ravnatelj Beez v Gothi in ob jubilejnem shodu tamošnjega deželnega učiteljskega društva kritikoval otroške vrtce s kulturnega, sociološkega in pedagoškega stališča. Njegove resolucije se glasé:

„Kulturna zgodovina izpričuje, da je družina temelj npravnosti, nenadomestljiva vzgojiteljica ne le otrok, temuč tudi starišev. Otroški vrtec pa brez pravega razumevanja posega v nje pravice in dolžnosti, škoduje individualni vzgoji otrok in npravnemu napredku starišev.

Sociologija pravi, da je družina temelj države, prvi in najvažnejši vir fizične, intelektualne moči celega naroda. Otroški vrtec pa odvzame družini najvažnejše pravice in dolžnosti, jo s tem ugonobi in tako poruši steber, na katerem sloni blaginja naroda. Zato moramo kot državljani nastopiti proti napravi otroških vrtcev in z vsemi močmi delovati na to, da družinsko življenje utrdimo in ublažimo. Kjer so družinske razmere vsled smrti starišev, vsled socialne ali moralne bede neznosne, naj država izroči otroke v oskrbovanje dobrim družinam in če teh ni dobiti, še le potem naj jih izroči otroškim zavetiščem.

Kot pedagogi moramo nastopiti proti otroškim vrtcem, ker se v njih vsiljuje otrokom umetni pouk v dobi, ko jim manjka zanj fizičnih in psihičnih pogojev.“

Predavanje je želo obilo priznanja. Vendar so bili zborovalci mnenja, naj bi se otroški vrtci ne zavrgli popolnoma in vsaj kot nadomestilo družinske vzgoje pridržali.

Poljedelski tečaji za ljudske učitelje. L. 1903 se bodo vršili tečaji iz poljedelstva za ljudske učitelje na Štajerskem in sicer: na deželni sadjerejski in vinogradni šoli v Mariboru meseca marca in junija, na vinogradniških šolah v Ljutomeru in Silberbergu pri Lipnici meseca junija. Na prvem kraju se lahko sprejme dvajset, na zadnjih dveh krajih po petnajst udeležencev. Udeleženci dobé za tritedenski tečaj v Mariboru po 100 K, za štirinajstdnevni tečaj v Ljutomeru in Silberbergu po 75 K podpore, dopust za čas tečaja, vendar se na njih mesto ne bodo nastavljali suplenti. Zato se morejo tečaja udeležiti le učne osebe večrazrednih ljudskih šol.

Za učiteljice. Od oktobra meseca predl. l. izhaja v Nemčiji nov časnik „Die christliche Frau“ Urejuje ga gčna E. M. Hamann, po svoji izborni knjigi „Erhebet Euch“ znana v vseh omikanih katoliških krogih nem ženstva. Karkoli se zahteva od modernega, dobrega lista te vrste — duhovite, času primerne razprave — kratkočasne črtice, ki pa prinesó tudi dobro jedro, — literarni podatki — pregled in poročila o stanju kršč. žen gibanja — lične pesmice — tudi lepo opremljena, priročna oblika, — a zraven nizka cena — vse te vrline ima omenjeni list.

Naročnic že šteje nad 3000. Koj prvi zvezki (vsak obsega 35 strani) so mu pridobili obširen krog čitateljic. Ni čuda! Učeni, slavnoznaní možje kakor P. Rösler,

Dr. Werthmann, pisateljice kakor A. Jüngst, M. Herbert, doktorice zdravilstva, filozofije itd. so med sotrudniki. — Nedavno se je izrazila neka čitateljica: „Kolikokrat sem čitala iz tega lista, čutila sem se duševno okrepečano in zadovoljno; da bi ga pač čitala tudi vsaka omikana Slovenka!“ —

Priporočamo ga najtopleje — osebito gospicam učiteljicam — v naročbo. Vsaka, ki se zanima za razvoj ženske omike, za rešitev žen. vprašanja v najboljšem smislu, našla bo v njem, kar želi. — *A. St.*

(Dobiva se pri Ul. Moser — Buchhandlung — Graz — Herrengasse. Cena za vse leto 4 M. = 4 K 40 h.)

Resnična beseda. Willmann piše v svoji „didaktiki“ (II. str. 507.): „Dandanes ni skupnega učnega stanu, temuč le razne kategorije učiteljev, ki so nalik kastam druga drugi tuje. Vseučilišni učitelji se čutijo učenjake in nimajo nobene zveze s šolniki; od teh so profesorji na srednjih šolah visoko nad navadnimi šolmaštri. Ljudski učitelji pa hočejo imeti v zakupu vso učno tehniko, katero drugim odrekaajo. To needinost povzroča razdelitev strok, ki bi morale biti združene: pozitivna znanost in učna tehnika.

Avstrijska Leonova družba na Dunaju je ugledno društvo, kateremu pripadajo najodličnejši katoliški učenjaki. Društvo ima posebne sekcije za modroslovje in bogoslovje, zgodovino, pravoznanstvo, sociologijo, leposlovje in umetnost. Nedavno se je ustanovil tudi poseben odsek za pedagogiko. Misel za ustanovitev te sekcije se je porodila med nekaterimi srednješolskimi profesorji, katerim se je zdelo potrebno organizovati delo krščanskih pedagogov.

Na novomeški gimnaziji se je dovršil prvi semester v soboto 14. t. m. s sledečim vspehom: V prvem razredu: odličnjakov 8, prvi red 24, drugi red 9, 9, tretji red 4. — V drugem razredu: odličnjaki 4, prvi red 31, drugi red 11, tretji red 3. — V tretjem razredu: odličnjaka 2, prvi red 25, drugi red 10, tretji red 2. — V četrtem razredu: odličnjak 1, prvi red 16, drugi red 8, tretji red 6. — V petem razredu: odličnjak 1, prvi red 12, drugi red 5, tretji red 5. — V šestem razredu: odličnjak 1, prvi razred 11, drugi red 3. — V sedmem razredu: odličnjak 1, prvi red 24, drugi red 4. — V osmem razredu: obličnjaka 2, prvi red 3, drugi red 2, tretji red 1.

Vabilo k družbi svetega Mohorja.

Zopet se približuje čas, ko treba odposlati nabiralne pole za družbo sv. Mohorja družbenemu odboru v Celovec! Iskreno zato vabimo cenjene svoje rojake, drage Slovence in Slovenke, širom naše slovenske domovine, a tudi vse one, ki prebivajo in si iščejo kruha izven domačih mej, da se zopet vpišejo v našo družbo!

Vsak Slovenec, vsaka Slovenka štej

si v sveto versko kakor narodno dolžnost, biti ud tej naši družbi, ki v lepi vzajemnosti zbira pod praporom sv. Mohorja in Fortunata vse sloje in stanove našega národa, ki po svojih knjigah skrbi za vsestranski duševni napredek slovenskega národa, kateremu podaja obilo zdravega pouka in kratkočasnega razvedrila.

Deluj torej vsakdo na to, da pristopi Mohorjevi družbi. Častite poverjenike

iskreno prosimo, da zopet prevzamejo mnogokje sicer težavni a povsod hvaležni posel nabiranja družbenih udov. A tudi vsak ud si šteje v dolžnost delati za vsestranski napredek naše družbe in ji pridobiti čim največ novih članov! Z združenimi močmi delajmo na to, da bo družba napredovala in процvitala i v bodoče, da bode po njej romalo tudi letošnje jesen čim največ lepih knjig v vse kraje, koder bivajo Slovenci.

Književni dar, ki ga letos sprejmejo čč. Mohorjani in ki je naznanjen v zadnjem „Koledarju“, je sledeči:

1. „Zgodbe sv. pisma.“ X. snopič. — S tem snopičem se prične novi zakon. G. dr. Krek, ki je za † dr. Lampetom tako lepo zaključil stari zakon, nadaljuje tudi novi zakon in temeljito v prekrasnem jeziku razlaga novi zakon. Temu snopiču ki ga krasi mnogo lepih slik, bo dodana tudi lepa naslovna podoba v barvah in velik zemljevid svete dežele.

2. „Pamet in vera“, 2. snopič. — G. župnik Seigerschmied nadaljuje svoje delo, katerega I. zvezek je našel mnogo priznanja. Poljudno razpravlja razna važna poglavja naše sv. vere in jih dokazuje ter pojasnjuje zlasti z mnogim zgledi.

3. „V Kelmorajnu.“ Spomini s pota. — To bo prav zanimiva knjiga. Pisatelj, g. kanonik dr. A. Karlin, nas namreč vodi na nekdanj slavno in tudi pri Slovencih dobro znano božjo pot v „Kelmorajnu“,

t j. Köln am Rhein. Knjigo bo dičilo mnogo lepih podob.

4. „Domači vrtnar.“ G. profesor J. Koprivnik je spisal lepo poučno knjigo o vrtnarstvu, ki bo gotovo dobro služila našim gospodarjem in gospodinjam.

5. „Slovenske večernice“ 55. zvez., in

6. „Koledar za leto 1904.“ Ti knjigi izideta v znani že priljubljeni obliki. Obsegali bodeta razne povesti znanih naših sotrudnikov, poučno berilo itd.

To je torej letošnji naš književni dar. Knjige bodo gotovo zadovoljile vsakogar in zato iskreno vabimo, da se čim največ udov vpiše v družbo.

Nabiralne pole z denarjem naj se odboru dpošiljajo do dné 5. marca. Mnogo truda, sitnostij in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dpošljejo ob pravem času udnine!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo itd. Seveda morajo potem poštnino, ki znaša veliko več, še sami plačati.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“

V Celovcu, dné 10. svečana 1903.

Odbor.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.
Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.